

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno a příjmení autora diplomové práce: **Marek Meisner**
Název diplomové práce: **Jiné způsoby zániku závazků (bez splnění)**
Oponent diplomové práce: **JUDr. Alena Bányaiiová, CSc.**

Diplomová práce byla v souladu s *pokynem děkana č. 23D/2011 ze dne 2. 8. 2011, kterým se stanoví postup při ověřování originalnosti vysokoškolské kvalifikační práce*, prověřena antiplagiátorským programem THESES, který nevykázal shodu diplomové práce s jinými díly.

Práce se zabývá materií, o níž existuje poměrně bohatá komentářová i jiná literatura a rovněž judikatura se jednotlivými způsoby zániku závazků často zabývá. Nový občanský zákoník přejímá v úpravě jednotlivých institutů zániku závazků ve značné míře pojetí promítnuté v předchozích soukromoprávních úpravách, v zákoníku obchodním a občanském zákoníku z roku 1964. Přináší však také některé změny, které vyvolaly diskusi. Zvolené téma je tedy aktuální a lze říci, že je zpracováno s pochopením jednotlivých institutů.

Výklad je rozvržen do pěti částí, z nichž úvodní podává stručný přehled zániku obligací v římském právu a následující kapitoly jsou již řazeny podle jednotlivých způsobů zániku závazků v občanském zákoníku. Proti takto zvolené systematicke práce tedy nelze mít námitek. Nicméně za problematické lze považovat zařazení dohody mezi způsoby zániku závazku, jimiž dochází k uspokojení věřitele. Občanský zákoník, jak říká v § 1981, jen ponechává stranám na vůli ujednat si zánik závazku, aniž bude zřízen závazek nový. Jde o projev autonomie vůle smluvních stran, což autor diplomové práce správně píše na str. 15, ale využití takové dohody většinou není spojeno s uspokojením věřitele. Dále mezi důvody zániku závazků autor řadí i novaci a narovnání, aniž by se vypořádal s tím, že dnešní občanský zákoník řadí tyto instituty mezi změny závazku. K důvodům, proč tomu tak v občanském zákoníku je a k otázce, zda toto pojetí, které je jiné, než bylo v občanském zákoníku z roku 1964, lépe odpovídá povaze novace a narovnání, by měl autor práce zaujmout stanovisko.

Jak bylo řečeno, autor zpracovává vybranou materií s pochopením, dobře pracuje s odbornou, zejména komentářovou literaturou. Připomenout lze jen, že ne vždy důsledně

identifikuje citovaného autora, pokud cituje kolektivní dílo, tj. právě zmíněné komentáře. Práce je psána srozumitelným jazykem, nicméně na dosti místech jsou písmašské, popřípadě gramatické chyby, které celkově pozitivní dojem kazí.

K jednotlivým věcným úvahám a závěrům autora je třeba uvést několik poznámek. Již byla zmínka o problému novace a narovnání z hlediska systematiky občanského zákoníku i systematiky této práce. Nejsou úplně jasné úvahy autora o účincích dohody o zániku závazku ani o její formě (str. 15 a 16). Totéž platí pro otázku formy dohody o novaci a narovnání (str. 17). Pokud jde o otázku formy dohody o novaci a narovnání, uvádí autor v seznamu zdrojů článek K. Eliáše publikovaný v Bulletinu advokacie č 11/2013, ovšem není zřejmé, zda se autor zamýšlel i nad názorem vyjádřeným v tomto článku. I z hledisek dosud traktovaných v odborné literatuře se závěr autora o preferenci smluvní volnosti s tím, že není třeba výslovná úprava zákonem (str. 16), jeví jako nepodložený; občanský zákoník dává i v této otázce stranám vodítko při respektování smluvní volnosti.

Problematika odstupného a tzv. nepravé smluvní pokuty (str. 23) je popsána velice povšechně. Není jasné, co autor míní nepravou smluvní pokutou, jaká je její funkce a zda a za jakých podmínek může být platně ujednána.

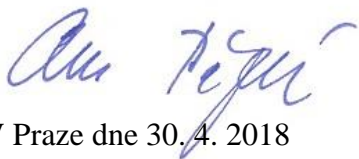
Autor se poměrně podrobně zabývá problematikou započtení. Jeho úvahy týkající se započtení promlčené pohledávky (str. 29) však nejsou úplně srozumitelné a je třeba je vyjasnit. Podobně nejsou úplně srozumitelné úvahy týkající se prominutí dluhu podle § 1995 o.z. (str. 34). Autor se snaží vypořádat se s povahou domněnky stanovené v cit. ustanovení a staví proti sobě názor T. Kindla a M. Výtiska. Pomijí ovšem, že oba autoři říkají v podstatě totéž, tj. že po uplynutí doby „bez zbytečného odkladu“ již dlužník nemůže svůj nesouhlas s prominutím vyjádřit. Rozdíl je jen v tom, že jeden z autorů tento stav vysvětluje jako fikci dohody o prominutí a druhý hovoří o nevyvratitelné domněnce. Autor diplomové práce by měl zaujmout stanovisko k tomu, kterou konstrukci považuje za správnou a proč.

Na str. 38 a 39 se práce zabývá problematikou výpovědi a srovnává výpověď a odstoupení. Srovnání obou těchto institutů činí ještě v souvislosti s pojednáním o odstoupení na str. 46. Za jejich „výchozí znak“ považuje bezúplatnost s tím, že strany si mohou ujednat jak úplatnou výpověď, tak úplatné odstoupení od smlouvy. Úplatnost či bezúplatnost však není znakem výpovědi ani odstoupení. V obou případech jde o právní jednání, jehož právním následkem je zánik závazku, aniž dojde k uspokojení věřitele. Účel využití obou institutů a jejich právní následky jsou ovšem rozdílné, což se projevuje i v tom, jak autor správně podotýká, že odstoupení působí *ex tunc*, kdežto výpověď *ex nunc*. Pochopení rozdílů mezi

účinkem výpovědi a odstoupení od smlouvy dává odpověď na to, k jakým rozdílným účelům oba tyto instituty slouží. Na to by se měl autor práce zaměřit.

V závěrech práce se autor vrací k přehledu zániku závazků podle římského práva. Po tomto přehledu a bez jakékoli vazby na předchozí text uzavírá, že způsoby zániku závazků „*vymezené taxativně*“ v občanském zákoníku nepřihlížejí dostatečně k reálným životním situacím. Dále uzavírá, že obecné soudy jsou přespříliš vázány formálním výkladem práva a že veřejnost nemá o právu dostatečné povědomí. Tyto závěry ovšem vůbec nevyplývají z předchozího textu a není zřejmé, jak k nim autor práce dospěl. Jde tedy o nedostatek práce, nicméně je třeba uznat, že autor se snaží určitě své názory, k nimž dospěl, vždy uvést a vysvětlit na závěr kapitoly pojednávající o příslušném způsobu zániku závazků.

Uvedené výhrady jsou především doporučeními, jak zlepšit uchopení a zpracování jednotlivých právních otázek, jimiž se práce zabývá. I přes vytčené nedostatky lze konstatovat, že autor osvědčil znalost problematiky, o níž píše, i schopnost tuto problematiku zpracovat a prezentovat. Doporučuji tedy předloženou diplomovou práci k obhajobě. K bližší diskusi v rámci obhajoby lze doporučit, aby se autor zaměřil na problematiku povahy výpovědi a odstoupení od smlouvy a rozdílů mezi nimi, dále na otázku právní formy uvedených právních jednání i dvoustranných právních jednání, jejichž následkem je zánik závazku, a dále na otázku přípustnosti ujednání o smluvní pokutě pro případ odstoupení od smlouvy nebo výpovědi.

V Praze dne 30.4.2018

JUDr. Alena Bányaiová, CSc.,